

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Liubljanske občinske volitve.

V četrtek zvečer se je vršil v Mestnem domu shod upokoencev, ki ga je sklical konzorcij okoli »Upokojenca«. Na dnevnem redu so bile ljubljanske občinske volitve. Shod je otvoril g. Bole, ki je v kratkih obrisih podal zgodovino upokoencev. Prešel iena ljubljanske občinske volitve in omenil sejo 17. t. m. na katero so povabili zastopnike vseh političnih strank, odzval pa se je le zastopnik socialistične stranke. Upokoenci so zato sklicali shod, na katerem bi izbrali iz svoje srede kandidate za občinski svet. Za upokoence se namreč nihče ne briga, kar pa je čisto razumljivo. Če si ogledamo programe političnih strank za ljubljanske občinske volitve in pa nosilce oziroma možje, ki sestavljajo kandidatne liste. Govornik je omenil prvi vrsti »Jug. zajednico, katere zastopniki kapitala, torej nikakor ne dn ki delavnega stanu, ki težko gara, ki kot taki niso do vzetni za želje delavnega ljudstva, zlasti pa še sestradan h upokoencev. Lista »Jugoslovanske zajednice« sestavlja samo 16 doktorjev: to dejstvo že govori za cele knjige. Prešel je nato na »Zvezo delavnega ljudstva«, katere nosilec je dr. Perič bivši župan, izvoljen od koalicijskega bivšemu ljubljanskemu občinskemu svetu. Tudi do liste omenjene zveze ne morejo gojiti upokoenci zaupanja, ko je vendar znano da je hotela koalicijska gospodariti na ljubljanskem magistratu po isti metodi

kakor liberalci, zato pa so io ti ki so postajali nevoščljivi, vrgli s pomočjo vlade. Tudi ti so namreč špekulirali na svoje strankarske koristi, ne pa na koristi ljubljanskega delavnega ljudstva. Govornik je nato prešel na listo socialistične stranke, katere nosilec je preprost delavec, ki bo kot tak skrbel za koristi svojega razreda. Povedal je da so se sporazumeli s socialistično stranko, kar je bilo tem lažje, ker so upokoenci reveži socialistična stranka pa zastopnica zatiranega, beraškega ljudstva. Stranka jim je ponudila mesta po pariteti zato pa so sklicali shod da bodo zbrali iz svoje srede kandidate, katere nočejo imenovati pri zeleni mizi, kakor delajo skoro vse politične stranke. G. Bole je nato otvoril debato katere se je udeležil sodrug Bernot, ki je podrobno očrtal program naše stranke in pa programe ostalih političnih strank. V debato je posegel tudi g. Žužek kot zastopnik »Zveze delavnega ljudstva« moral pa jo je zaradi svoje neverjetne zmešanosti hitro pobrisati z odra, zakaj upokoenci so hitro spoznali, kaj hoče od njih, poleg tega pa se je zbal g. govornik še hujše blamaže. Razumljiva sta zato poročila v »Slovencu« kakor tudi v »Jugoslaviji« z dne 27. t. m. — oba skušata smešiti upokoence, ki se bodo nedvomno prav lepo zahvalili za podane komplimente. Udeleženci shoda so nato predlagali kandidate, ker na je bil shod bolj slabo obiskan, so

določili sestanek zastopnikov upokoencev tekom današnjega dne. Na tem sestanku bodo upokoenci sklepali o kandidatih ki prihajajo vpoštev, nakar jih bodo predložili stranki. Brez dvoma je, da bo stranka izšla častno iz volilnega boja, zlasti pa še, če bodo strankini člani izvršili svojo dolžnost ter se udeležili volitev. Dandanes, v teh hudih časih ne sme biti med nami niti enega človeka, ki bi omalovaževal volitve. Dejstvo je namreč, da so najboljša orožje delavnega ljudstva.

Politične vesti.

+ V Tuzli so 26. t. m. obesili rudarja Gjuro Keroševića, o katerem smo poročali že v včerajšnjem »Napreju«. Vlada je odbila predlog sarajevskega sodišča za pomilovanje, kar pa je zvedela rodbina pokojnega Keroševića šele pred nekaj dnevi. Preteklo nedeljo je namreč odšla deputacija iz Tuzle pod vodstvom brata Gj. Keroševića v Beograd, kjer je hotela prositi kralja za pomiloščenje. Predsednik vlade g. Pašić pa je izjavil, da je vlada že potrdila smrtno obsodbo in sicer v času, ko je bil kralj v inozemstvu. Isti odgovor je dal deputaciji pravosodni minister Laza Marković, ki je naglasil, da ne more spremeniti obsodbe niti kralj, ker je vlada izvrševala v času, ko je potrdila smrtno obsodbo, kraljevsko oblast. Ko je deputacija hotela še naslednjega dne intervenirati, je pa sploh niso hoteli sprejeti, češ, da se gospodje pri-

Iz dnevnika † Josipa Cvelbar'a.

I.

23. marca 1915.

Ah, sedaj vidim, da je pot pred menoj neskončna, res neskončna: povej mi, kje je mogoče, da je umetnik tolik umetnik, da ni več še koraka pred njim! Ah, kako lepo je hoditi po taki poti, človek ne vidi konca, a čim dalje gre, tem večja lepota se mu razodeva, pot je neskončna, ah, kako škoda, da je nedosegljiva! Kaj učitelj, kaj uradnik: to in to moram storiti, več nihče ne zahteva, več ni treba! Tisti prepisi in zapisi, vse tako nizko, nobenega pogleda, noben prst ne zavabi iz dalje: daj, daj, pridi za mano, pojdi še naprej! Umetnik je živ človek, uradnik je stroj. Če živi, je čudež.

Globočice, 24. aprila 1915.

Ne morem se, pa se ne morem ujet v svoj položaj — kot komedija mi je. Po slovo grem, po slovo po tej cesti, ki sem jo prehodil tolikokrat z zavestjo, da se zvečer vrnem po njej domov, a jutri grem zopet nazaj — in sedaj da grem zadnjič po njej? Po slovo grem k dušam,

ki niso bile bolj moje kakor solnce, ki ni moje, a smo bili skupaj z zavestjo, da pridemo zopet skupaj. Nismo doživeli skupaj visokih trenutkov, ki bi nas vezali, bila je le neka tajna, nezavedna vez, kakor da je moralo biti tako, da smo bili skupaj in ni moglo biti drugače. Gradili smo bodočnost, pa jo prenavljali in podirali in zopet sestavljali — k tem sem prišel po slovo, ker moram sam znova podreti vso bodočnost in udušiti v prsih vsako misel nanjo — po slovo sem prišel k njim in ne bomo več skupaj gradili in sanjali? Ah ni to samo črna misel, ki mi hoče prevzeti srce, a srce živi vse preveč v sanjah svobode, ah, ne v sanjah, v logičnem zaključku: naredim maturo, potem pa pridejo počitnice, tiste lepe počitnice, ko bom prost, svoboden, nič več šolar, nabit na gimnazijski študij, ampak človek, ki mu je srce in duša prišla do prvega svobodnega razmaha — saj pride to po maturi in maturu imam sedaj! Ja, pa kdaj sem jo naredil? Saj že nisem bil tri mesece v šoli! Dali so mi jo. Dali. Zakaj, čemu? Moj Bog, saj res, ta siva suknja, ta modra kapa, ta rjavi pas — vojak sem in na mejah je vojska, kdo ve čemu, pa zakaj, telegrami in poročila in listi prihajajo in poročajo, da je, jaz sem vojak, poklicali so me, da me izurijo za vojsko in sem dobil za plačilo maturo,

zato da dam jaz zanje življenje, to se pravi, da poginem.

Tako torej! In je vendarle res, da sem prišel zadnjič sem, da sem prišel po slovo za veke! Razum je spoznal to in veruje, a srca ni mogoče prepričati, ker živi, ker hoče živeti, kot da nisem vojak, kot da ne nosim sive suknje, kot da ni vojske na mejah, kot da mi niso dali mature, ampak kot da sem se prebil preko nje v svobodo in v svoj dom.

Ah, in že gre razum s svojo logiko tudi v srce... (Dalje prth.)

* Cvelbar je kot kadetaspirant padel, zadet od dumdumkrogle 9. julija 1916. l. v 21. letu svoje starosti na tirolski fronti, kjer so ga tudi pokopali v skupnem grobu. Zapustil je mnogo pesmi, štiri dnevnike in pa risbe iz vojaškega življenja, ki so bile razstavljene na I. pokrajinski razstavi v Novem mestu. Rojen je bil na Prekopi pri Kostanjevici. Gimnazijo je dovršil v Novem mestu. Njegov dnevnik je zanimiv, zlasti še za mladino, ki dorašča, zato pa jo opozarjamo na naš podlistek. Dnevnik je pisal nepretrgoma do svoje smrti. Poedinim poglavjem je še celo dal naslove. Zadnje poglavje n. pr. nosi naslov: »Udarec in zvok«, medtem, ko je ostalo prvo poglavje brez naslova. Opomba uredn.

pravljajo na pot v Kumanovo, g. Pašič pa da je nujno zaposlen s svojim svečanim govorom, ki ga bo imel v Kumanovem.

+ **Jugoslovanska akcija za gladujočo Rusijo.** G. profesor Gjorgje Gjorgjevič je odpotoval v Carigrad kot delegat odbora za pomoč gladujočim v Rusiji. Ž njim potuje g. Nikola Rac - Popović do Carigrada, kjer bo nakupil za 2 in pol milijona moke in za pol milijona dinarjev sladkorja in mila. Ko bo blago nakupljeno, bo odpotoval Gjorgjevič v Odeso, kjer bo uredil razdelitev. Pridružil se mu bo kasneje še drugi delegat.

+ **Izprtje pekov v Budimpešti.** Pekovski pomočniki so zahtevali povišanje mezd, pa so jih mojstri takoj izprli. V pekarnah delajo mojstri sami in pečejo samo kruh, belega pečiva v Budimpešti torej ni.

+ **Kongres ruskih šumarjev** je po moskovski vladi pozval tudi naše ministrstvo za šume in rude, da pošlje svojega delegata na drugi gozdarski kongres, ki se bo vršil sredi novembra v Petrogradu.

+ **Laški fašisti** so sklenili, da bodo prišli 4. novembra v velikih masah v Rim ter priredili velike manifestacije. Vlada je za vzdrževanje reda koncentrirala 40.000 vojakov.

+ **Nemiri v vzhodni Galiciji.** Kakor smo že poročali, je izbruhnil upor med gališkimi Ukrajinci. »Vossische Zeitung« poroča, da se upor dnevno širi in da je pod orožjem do 10.000 dobro opremljenih ljudi. Imajo baje celo 2 aeroplana. V Lvovu so zaprli pred kratkim 60 Ukrajincev. Iz Varšave je poslala vlada posebno komisijo, da prouči položaj, obenem pa vlada pripravlja tudi vojaštvo, da v slučaju potrebe s silo zatire upor.

+ **Nemška vlada** je dobila obvestilo, da bo reparacijska komisija zahtevala od Nemčije zvišano množino premoga.

+ **Angleški kralj** je podpisal ukaz, s katerim razpušča parlament.

+ **Izjava angleške delavske stranke** vsebuje med drugim naslednje: Revizija mirovnih pogodb ki so več krivic napravile kakor odstranile, je prvi korak k miru. Nemčija naj plača toliko odškodnine, kolikor je more. Delavska stranka se bojuje za zvezo narodov, ki naj obsega vse države in naj doseže splošno razorožitev. Je za to, da postane Egipt popolnoma samostojen, da dobi Indija popolno samoupravo in da bo priznana irska ustava. Je za nacionalizacijo rudnikov in železnic, pri kateri naj bo delavstvo udeleženo z obširno nadzorovalno pravico.

+ **Ameriška razorožitvena konferenca.** Republika Chile je zaprosila tajnika Hughesa, da skliče 4. decembra t. l. razorožitveno konferenco ameriških republik.

Dnevne vesti.

Žrtve kapitalistične morale. Prejeli smo: Dogodek, ki se je pripetil v Pollakovih tovarni v Ljubljani, nam kaže klerikalizem v pravi luči. V tovarni sta dve organizaciji. Pri prvi — Osrednjem društvu usnarjev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju — je organizirana večina delavstva, pri drugi — Jugoslovanski strokovni zvezi — je organiziranih zelo malo število pa še teh ne bi bilo, če bi ne bili ti ljudje duševno tako zasluženi. — Če kapitalizem dejansko in z vsemi nemoralnimi sredstvi podpira tako organizacijo, ki pravi, da se bojuje proti kapitalizmu, potem, delavci vidite, kam vas pelje klerikalni krščanski socializem in či-

gave koristijo podpira Jug. strok. zveza. Delavske ali kapitalistične? Odgovor je nač lahek, saj Jug. strok. zveza delavskim koristim samo škoduje! In vi delavci in delavke, ki ste še ciani Jug. strok. zveze vedite da ste vi tisti, ki pomagате kapitalizmu, da se delavski razred ne more izviti iz njegovih okovov in mu delansko pomagате, da meče vaše brate in tovariše ki so organizirani pri Osrednjem društvu usnarjev — iz službe! Ali se zavedate, kakšno gorje povzročujete delavskemu razredu in da vas je v to zapejal krščanski socializem? Člani Jug. strok. zveze pomagате iz zaslenjenosti, da kapitalizem tiste, ki so drugačnega mišljenja in so vaši sotrpini, meče iz službe čeprav vestno vrše svojo dolžnost. Da to dokažemo, hočemo popisati dogodek iz minulega tedna. Strokovna komisija je hotela na zahtevo delavstva, ki je organizirano pri Osrednjem društvu usnarjev, izvesti volitve zaupnikov kakor jih predvideva zakon o zaščiti delavcev. Za to je potreben seznam vseh delavcev, ki so zaposleni pri podjetju; ravnateljstvo tovarne pa ima vse delavce izpisane, zato je Strokovna komisija zahtevala da ji seznam izroči. Toda zgodilo se je, kar ne bi nihče pričakoval: g. dr. Megler se je kot krščanski mož obotavljal storiti, kar zahteva zakon in se je delal nevednega itd. Kot krščanski socialist in kapitalist si je mislil: »Jug. strok. zveza ima pri nas malo članov. Ker pa podpira naše, (kapitalistične) interese mora imeti več članov: Osrednje društvo usnarjev, ki štiti samo delavske koristi, moram pa streči. Člani Jug. strok. zveze morajo torej dobiti dovolj svobode da bodo agitirali in paziti morajo da se ne bo mogel nobeden od Osred. društva usnarjev zganiti za svojo organizacijo.« — Tako se je izkazala pravicoljubnost kršč. socialista! Delavstvo enega samega podjetja nima enakih pravic! — Gospod dr. Megler ni hotel dati volilnega imenika na razpolago. Delavci so torej sklenili, da si ga bodo sami naredili. Tisti, ki mu delo najbolj dovoljuje, naj ga sestavi. Pa je bil človek, ki je med prvimi pri Jug. strok. zvezi in je ravnateljstvu to naznanil, g. doktor se je razburil in vrzel sestavljalca volilnega imenika iz službe! Klerikalna morala! Ko je delavstvo vprašalo, čemu tako ravnanje, se je g. Megler zopet razburil govoričil, resnice pa ni povedal. Če bi namreč povedal, da ga je odpustil radi tega, ker je bil član Osrednjega društva usnarjev, bi izdal svoje osebne in kapitalistične cilje. Delavci pa so videli kako nesramno postopajo klerikalni socialisti kadar gre za njihove žene in kako slabo poznaio Kristusove nauke. — G. Megler je rekel, da je odpustil sestavljalca vol. imenika iz službe, ker ni imel dela zani. Stroji pa, pri katerih je delal tečejo še vedno, torej je dela dovolj, in g. doktor ni govoril resnice! — Delavci pa lahko sprevidijo, kam vede organizacija ki jo podpira kapitalist.

Prezgodnje veselje ali prabežljivost.

Prejeli smo sledeči dopis: Policijski nižji uradniki so opravljali do prevrata sem takozvano dežurno ali permanentno službo izven uradnih ur, to je v času od 14. do 23. odnosno do 6. ure zjutraj. Za to, v uradu opravljeno službo so dobivali v dnevnem času po 3 K, v nočnem času po 4 K od ure nagrade. Poleg te službe v uradu vršili so tudi službo v gledališču in pri drugih prireditvah. Od predstave v gledališču je dobil dotičnik 28 K, pri drugih prireditvah pa po 13 K 50 vin. od ure. — Ni čuda, da so se konceptni uradniki pri teh nizkih plačah protivili vršiti take službe, da niso hoteli njih nikdar

nič slišati in da jih tudi niso vršili. — Da bi povišali honorarje za te izredne službe zaprosilo je društvo policijskih nameščencev ponovno in celo na lastne stroške poslalo deputacijo v Beograd, kjer so tej tudi obljubili, da bodo honorarje za omenjene službe povišali. — Med nižjimi policijskimi garači je zavladalo veliko veselje, ko je dospela potrjena vest, da jim bodo zvišali nagrade od 13 K 50 vin. na 15, oziroma 20 Din na uro, v gledališču pa od 28 K na 8 Din od ure. — Toda to veselje je bilo le kratko in se je prav kmalu spremenilo v nevoljo in jezo. Gospodje višji uradniki, kateri dosedaj o takih službah niso hoteli ničesar slišati, so naenkrat dvignili glave in se pričeli ogrevati za te službe. Črna zavist jih je zbudila iz večletne komodnosti, postali so naenkrat zelo »dienstlich« in bodo odslej tudi oni take službe opravljali. Za službo jim ni, to so dokazali s svojo dosedanjjo pasivnostjo, pograbili pa so te groše, katere je društvo policijskih nameščencev izprosilo. S tem so vzeli prizadetim vsako vero v poštenost in pravičnost. — Kakor smo zvedeli so se vršila, ko je dospela vest o povišanju honorarjev za izredne službe, pogajanja med višjimi in nižjimi uradniki, zmagali pa so prvi s tem, da bodo odslej vršili oni (po številu 5) službo na vseh koncertih in pri vseh prireditvah v Narodnem domu in Unionu, poleg tega si obdržijo teh pet višjih uradnikov tudi operno gledališče, katero so že doslej imeli. Ostalih 15 pisarniških in kriminalnih uradnikov pa obdrži dramo in »Feuerwehr« — veselico, katera se vrši vsako leto enkrat v Mestnem domu, ter bo na ta način prišel vsako 15. leto eden na vrsto. — Obračamo se tem potom na g. kr. namestnika s prošnjo, da nam pomore do naših pravic, ker, če smo vršili doslej s slabo plačo službo vestno in pošteno bi bilo tudi pravično, da se nam pusti ta služba sedaj pri zvišanih nagradah. — Prizadeti.

Iz Belgrada smo prejeli sledeče obvestilo: Pred nekaj tedni so prinesli listi vest da je imenovan delegat dr. Šavnik v Ljubljani glavnim ravnateljem posrednih porezov v Belgradu a so postavili vprašaj in v resnici je bil imenovan neki vprišani veččak iz ministrstva. Informopriznani veččak iz ministrstva. Informovali smo se in reklo se nam je, da ministrstvo še ni pozabilo, kako je bil lani izrinil dr. Šavnik pomočnika Milojkovića, češ, da se vozi z državnim avtomobilom po zasebnih potih, pa se je Šavnik isto tako onetovano vozil s svojo gospo v Krani. Milojković pa le enkrat v Bohinj in tudi tedaj ne zasebno. Milojković je sedaj v V. razredu tukaj v Belgradu in gotovo ni prinesel lepih spominov na razmere v Ljubljani. — Enako vedo v Belgradu prav dobro, kako je Šavnik na nekem večeru zapodil stražnika iz gostilne in z vsem osobiem ostal do rane ure: globe pa se je izognil tako, da jo je policija predpisala dr. Baltić pa odpisal. — Končno je naredil poseben utis memorandum 140 fin. uradnikov na ministrstvo proti Šavnikovi trmi glede uradnih ur. Ako končno pomislimo, da je Šavnik že dobil brzojavne nosove, ker dela vse po svoje in da je povrh tako gluh, da se stranke hodijo pritoževati v Belgrad, sprevidi vsak, da ne spada na tako mesto. Ljubljanski uradniki se ga žalibog še ne bodo otresli, četudi jih pomilujemo, saj smo čitali njih podlistek v »Napredu«. Šavniku tudi to ne bo pomagalo da povzdiguje davčne urade proti računovodstvu: to je le ma-never ki se čez noč obrne in mu uradništvo samo nič ne zaupa. — Iz jeze piše Šavnik dolge članke v »Jutro«, zabavlja

na fin. min. Kumanudija in se da hivaliti kot poseben strokovnjak v neposr. davkih. Mož je pač — dunajski strokovnjak in dunajskega mišljenja, kjer so desetletja pripravljali posamezne zakone, a končno jih je zbornica zavrgla. Belgrad mora delati pač hitreje, četudi brez dunajskih strokovnjakov. Ne pomaga torej vsa jeza nič, saj mož si je s sam prav dobro postlal: brez vsega rizika je prišel po prevratu v Ljubljano in je bil med poverjeniki v resnici edini na svojem mestu, pozneje pa so mu zamerili, da je sebe po poslancih spravil v tretji razred, drugim pa niti VI. ne privošči. Tudi z njegovim predlogom (brzojavno), naj posamezne uradnike odlikujejo, ni — in ne bo nič! Ubogo »Jutro«! Tukaj smo prepričani, da izvirajo stremljenja šviga-švaga od uradništva, ki bi rado avanziralo in od nekaterih častihlepnih poslancev.

Požar v pivovarni v Sisku. 24. t. m. popoldne je začela goreti pivovarna v Sisku. Delavci so namreč kuhali v velikem kotlu smolo, ki je potrebna za zamašitev sodov. Kotel se je prevrnil, smola vnela in takoj se je ogenj razširil. Požar ni brambi se je posrečilo, da je požar kmalu omejila. Škoda znaša 100.000 K in je krita z zavarovalnino.

Zdravilišče za delavce. Te dni je bilo v Novem Sadu otvorjeno zdravilišče za brezplačno zdravljenje delavcev. Opremljeno in urejeno je baže zelo moderno in je stalo 750.000 Din. Sprejemali bodo vani tudi zasebnike.

Brezžična brzojavna postaja v Novem Sadu. V zelo kratkem času bodo baže instalirali v Novem Sadu brezžično brzojavno postajo. Kadar bo prispel potreben material, bodo ustanovili tudi radiotelefonsko postajo.

Prof. Einstein je predlagan za Nobelovo nagrado za fiziko. Švedski učenjak Eduard Westin se je izjavil proti predlogu in pravi, da Einstein ni nikak učenjak, temveč navaden plagiator.

Ljubljana.

Dežnik je zamenjal dne 24. t. m. ob 10. dopoldne neki gospod na policijskem ravnateljstvu. Da ne bo imel sitnosti, naj zadevo uredi — takoj.

Ob priliki obletnice »28. oktobra«, to je dne osvoboditve češkoslovajkega naroda, priredi generalni konzul dr. Otakar Beneš na dan 28. oktobra t. l. ob 11. dopoldne v srebrni dvorani hotela »Union«, I. nadstropje recepcijo in si usojia s tem najuljudnejše vabiti vse češkoslovaške pripadnike in vse jugoslovanske prijatelje Češkoslovaško - Jugoslovanske vzajemnosti kakor tudi vse korporacije in ženska društva. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Na češkoslovaški državni praznik dne 28. oktobra 1922 konzulat Češkoloslovaške republike v Ljubljani ne uraduje.

Maribor.

Esperantisti! V soboto ob pol 8. zvečer običajni pouk. Pridite točno. Ob tej uri naj pridejo tudi tisti, ki se žele nanovo vpisati, da se pogovorimo glede ponovitve predelanega gradiva.

Opozarjamo na muzikalni večer, ki se bo vršil v soboto 28. t. m. v Goetzovi dvorani. Na sporedu med drugim Paganinijev koncert D-dur in razne pevske točke.

Repertoar Narodnega gledališča obsega za soboto 28. t. m. Schönherjevo dramo »Satan v ženski«, za nedeljo opereto »Baron Trenk«.

»Tabor« reagira na afero Kokoschinogovih hiš, ki so bile kupljene za pre-

uredbo v upravne prostore bodoče mariborske oblasti. Opozicionalni poslanci so zadevo spravili pred forum zakonodajnega odbora, ker se je pokazalo, da so tičali pri nakupu prsti vmes, ki niso preveč čisti. Poslanec s. Korun je n. pr. pri omenjenem odboru dosegel, da se bo zadeva natančno preiskala. To ni »Taboru« povolji. Znano je, kako krčevito je ta mladoliberalni list skušal svojo stranko oprati očitka, da je bila pri nakupu soudeležena. Sedaj pa je taktiko popolnoma spremenil in je udaril celo na take strune, češ, da škoduje opozicija s svojo zahtevo po temeljitem razčiščenju te afere »interesom mesta Maribora«. Ker vemo, da so se doslej v slovenski politični zgodovini podobni interesi pri rodoljubnih krogih vedno krili z njihovimi interesi, nam daje »Taborovo« pisanje povod misliti, da ima njegova stranka vendarle zasluge pri nakupu Kokoschinogovih hiš in da so te zasluge takšne, da bi jih mladoliberalci ne videli radi obravnavane pred javnostjo.

Nekaj, pri čemer ni čutili padanja cen, so stanovanjske najemnine. Zdi se celo, da se njihova višina dviga v istem razmerju z dviganjem našega kurza na curiški borzi. Posebno lepo se da ta pojav opazovati pri mebliranih sobah, ki jih je navzlic stanovanjski mizeriji vsak dan dovolj oglašanih po časopisju. In to v takšnem tonu, da vidiš že eo ipso, da reflektirajo njih oglaševalci samo na takšne interese, ki so zmožni plačevati mesečno po 1000, 1500 do celo 2000 K. Na drugi strani je stotine bednih bitij, ki se morajo zaradi dozdevnega pomanjkanja prostorov stiskati po dva, po štiri in še več skupaj po pravcati človeških hleviščih, katera pa tudi niso takšna, da bi jim rekel poceni. Če že ne celih stanovanj, je pa vsaj uporabljivih sob v Mariboru dosti, samo da zahtevajo njih lastniki take vsote, da gredo čez vsako verzišništvo. Pritožbe se vedno bolj množe, tisti, ki so poklicani, da napravijo red, pa očitno niso pri volji, da bi pomagali. Do danes n. pr. še nismo slišali, da bi tukajšnji stanovanjski urad zasegel tiste prostore, ki so inserirani po listih, da bi jih dobili dotični, kateri jih res rabijo in kar je glavno: da bi preprečil neverjetno odiranje revnih interesentov. Naš list, pa tudi drugi so že opetovano pozvali stanovanjsko oblast, naj preišče, kakšne vsote plačujejo najemniki in podnajemniki za to ugodnost, da niso prisiljeni prebivati naravnost pod milim nebom. Stanovanjska oblast molči. In mi bomo za danes tudi molčali.

Iz stranke.

Krajevna organizacija SSJ v Celju uraduje vsak dan od 6.—7. zvečer v »Delavskem tajništvu« v Vodnikovih ul. 3. Vsak torek ob isti uri je pa na razpolago krajevni blagajnik. Zato prosimo vse one sodruge, ki imajo za obračunavati članske prispevke, da pridejo ob blagajnikovi uri v tajništvo obračunavat. — Odbor kraj. org. SSJ.

Vse dopise, ki se tičejo celjskega okrožja ter tudi vse obračune, ki so še izostali, se naj odslej dalje pošiljajo na naslov: Franjo Koren, Celje, Gosposka ul. 3. — Okrožni odb. SSJ.

Iz strok. gibanja.

Sestanek železničarjev južne železnice, ki so člani Saveza železničara Jugoslavije, se bo vršil dne 27. t. m. ob 6. zvečer v pisarni Strokovne komisije, Šenlburgova ulica 6. II. nadstropje.

Sodrugom! Profesionisti Strojnih tovarnen stavkajo četrti teden zato, ker rav-

nateljstvo te tovarne ni izpolnjevalo svojih dolžnosti, katerih se je obvezalo na kolektivni pogodbi s svojim delavstvom. Če se delavci zavedajo, da morajo spoštovati pogodbe, se mora v isti in še večji meri zavedati tega tudi delodajalec. Da pojasnimo stanje naše stavke, in da naj-energičneje zavzamemo stališče proti gaženju sklenjenih pogodb, sklicujemo v petek, dne 27. t. m. ob pol 6. zvečer simpatijski shod v dvorani »Mestnega doma«. Tega shoda naj se udeležijo vsi ljubljanski kovinarji in njihovi prijatelji. — Odbor.

Prepoved nočnega dela v pekarijah. Zakon o zaščiti delavstva § 19. določno prepoveduje začeti z delom pred 4. uro zjutraj. — Gospod Dolinar, načelnik Zadruga pekov in kolačnikov v Ljubljani pa je informiral svoje člane, pekovske mojstre da se ne bo oziral na § 19. in da nočno delo ni prepovedano, ker je baže, pri pokrajinski upravi v Ljubljani, dobil tozadevne informacije. — Na izjavo gosp. Dolinaria so pekovski mojstri začeli siliti svoje delavstvo, da začne z delom že zgodaj ponoči. — Delavstvo pa se je temu upiralo in ni bilo voljno začeti z delom pred zakonsko določeno uro. — G. Dolinar je nasedel samemu sebi, ostali pekovski mojstri pa njemu, tako da bo zadeva imela posledice za mojstre in konsumente. — Osrednje društvo živilskih delavcev je zahtevalo od pokrajinske uprave pojasnila glede § 19. zakona o zaščiti delavstva ali je, ali ni nočno delo prepovedano. Pokrajinska uprava, oddelek za socialno politiko, delavski odsek, je s svojim odlokom z dne 11. oktobra 1922, Opr. štev. V. 18.371/22, konstatiral, da je nočno delo v pekarnah do 4. ure zjutraj prepovedano. Vsled tega opozarjamo mojstre, da naj ne nasedajo neslužbenim izjavam, ker dejansko kršenje prepovedi nočnega dela v pekarnah bo naletelo na hud odpor! — Pokrajinska uprava naj obvesti Zadrugo pekov in kolačnikov kakor tudi mojstre, da je do 4. ure zjutraj vsako nočno delo v pekarijah prepovedano, da se ne bodo mojstri izgovarjali, da o prepovedi nič ne vedo. Pekovske pomočnike pozivamo, da nobeden ne gre pred 4. uro zjutraj na delo.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 60.50 Din, 1 češka krona 2.01 Din, 1 frank 4.32 Din, 1 lira 2.46 Din, 100 mark 1.50 Din, 100 avstrijskih kron 8 par. V Curihu velja 100 naših kron 2.22 švicarskih frankov.

Iz Hrastnika. (Klerikalna morala tukajšnjih demokratov, rudniških uradnikov.) Preteklo nedeljo se je pri nas na ukaz ravnateljstva vršil ceremoniel, ki se da primerjati samo onim, ki so se vršili okrog leta tisoč. Stvar je sledeča: Rudarjem v revirju Ojstro so določili novo stavbo za čakalnico. V stari čakalnici pa se je nahajala v velikem okvirju neka slika, ki naj bi predstavljala sv. Barbaro, po volji verskih fanatikov zaščitnico rudarjev pri mezdni pogajanjih (pardon!!) pri »nezgodah«. In tu se pričinja absurdnost tega srednjeveškega početja, ki kaže jasno sliko, v kakšni versko-fanatični temi še vedno plava tukajšnje delavstvo. Na ukaz »pobožnega« ravnatelja so se zbrali rudarji korporativno pri stari čakalnici z godbo na čelu in so svečano vzdignili sveto relikvijo še svetejše Barbare in jo na čelu procesije nesli na stojačo četrtilno ure daleč v novo čakalnico. Med nosilci smo opazili celo odbornike »Zveze rudarskih delavcev«. Zaveden socialističen proletariat se takih manifestacij seveda

samoumevno ne udeležiti. Rudarji! To je staro uspavalno sredstvo, povrniti ljudi nazaj v srednjeveško temo, nazaj v dobo španske inkvizicije in Jernejevih noči — na podlagi katerih bi nemoteno zločinsko črpali naše moči in nam mesto hrupa dajali versko-jezuitske ceremonije in božjo besedo! Gospodje izkoriščevalci! Vam pa povemo da s temi operacijami ne boste daleč prišli, ker zavedni socialistični borci se bodo potrudili da dvignejo proletarijat iz srednjeveške teme. Vi, rudarji, pa si dobro zapomnite znane besede: »Kadar požnemo bogove iz oblakov in kapitaliste iz zemlje, takrat bo človeštvo rešeno!« Rudar.

Iz Sv. Lovrenca na Polu. Za padanje cen se naše pekarnice ne zmenijo. Akoravno je moka št. 0 že 8 K cenejša, prodajajo beli kruh še vedno po 43 K, žemlje 80 gr 4 K, črni kruh 30 K. Ker te cene sedaj nikakor niso opravičene pozivamo oblast, da napravi takoj red! — Prizadej.

Mednarodni kongres transportnih delavcev *

Mednarodni kongres transportnih delavcev se je začel 2. oktobra t. l. na Dunaju. Nad 100 delegatov iz 19 dežel je zastopalo skupno 2,300.000 članov.

Tri glavna vprašanja je obravnaval kongres: izenačenje delavnih pogojev, socializacijo transportne industrije in stališče transportnih delavcev v problemih (vprašanjih) sedanjega svetovnega položaja. Kongresu so bila predložena poročila o vseh treh vprašanjih.

Tajnik nemške zveze transportnih delavcev, Döring, je raztolmačil, da je dolžnost transportnih delavcev, stremeti za enotnimi delavnimi pogoji. Transportna industrija je bolj internacionalna kakor druga internacionalna industrija. Njene različne stroke veže intimna vez, delavni pogoji, ki veljajo za gotovo skupino delavcev v gotovem kraju, vplivajo neposredno na delavne pogoje drugod. Danes pa so delavni pogoji v vsaki deželi drugačni. Posebno velike so te razlike pri pristaniških in ladjedelniških delavcih. Mednarodni delavni urad bi lahko poskrbel v tem vprašanju koristne podatke.

* Iz glasila amsterdamske strokovne internacionale.

Tri komisije, železničarjev, pristaniških, ladjedelniških in prometnih delavcev in mornarjev, so obravnavale o enotnosti delavnih pogojev vsaka za svojo stroko. Osemurnik, popolni nedeljski počitek in romanišanje nadur pridejo v poštev predvsem za pristaniške in ladjedelniške delavce. Železničarska komisija je pozvala internacionalno tajništvo prometnih delavcev, da pripravi načrt za mednarodno ureditev delavnih pogojev za vse delavske skupine transportne industrije. Vsaka deželna zveza bo imela potem nalogo, nastopati po določenem programu v svoji deželi in poročati o doseženih uspehih tajništvu internacionalne federacije transportnih delavcev. (F. T. D.) Tajništvo bo poskušalo — v stalni zvezi z mednarodnim delavnim uradom in skupno z mednarodno strokovno zvezo — te cilje uresničiti. Kongres je sprejel sledečo resolucijo pristaniških, ladjedelniških in prometnih delavcev:

»Da zajamči prometnim delavcem boljše življenske pogoje in prepreči nadaljnjo ubožanost, zahteva kongres F. T. D.:

1. da začne generalni svet akcijo za povišanje plač na najvišjo mero, kakor hitro bo mogoče;
2. pravico soodločevanja delavcev pri vodstvu podjetij;
3. nadzorstvo delavskih organizacij nad posredovalnicami dela;
4. dovolitev zadostnega eksistenčnega minimuma v časih slabih delavnih možnosti;
5. primerno brezposelno podnoro za vse delavce;
6. nadaljnjo izplačevanje popolne mezde pri nezgodah;
7. preprečenje nezgod z: a) ustvaritvijo predpisov o obvarovanju nezgod; b) prepovedjo nočnega dela pri nevarnih snoveh; c) prepovedjo zaposlenja žensk in otrok pri vtvorjenju in iztovorjenju ladij; d) pritegnitvijo delavcev v obrtno nadzorstvo.

Kongres naroča generalnemu svetu in priključenim organizacijam, da se zavamejo z vso močjo za izvedbo teh zahtev.

Tajnik francoske železničarske zveze Marcel Bidegarav je poročal o socializaciji transportne industrije, za katero ni mogoče napraviti enotnega načrta. Socializacija je navezana v vsaki deželi na posebne gospodarske, zemljepisne in kulturne predpogoje. Generalni svet in načelstvo sta pozvana da izdelata do prihodnjega kongresa o tem vprašanju pri-

smeno poročilo. Najprej bodo posamezne organizacije o tem poročilu povedale svoje mnenje. Znano je, da se je mednarodna F. T. D. že prej izrekla za socializacijo transportne industrije.

V svojem poročilu o svetovnem položaju je tajnik mednarodne F. T. D., Fimmen, predložil reakcionarna stremeljena vlad in službodajalcev, ki se izkušeni vojen in revolucij niso ničesar naučili.

Kongres se je izrekel proti terorju fašistov v Italiji. Tozadevna resolucija se glasi:

»Kongres protestira na odločneje proti slabotnemu stališču, ki ga zavzema službena italijanska vlada napram belomu terorju. Kongres izreka svoje simpatije preganjanim sodrugom in sklenu, da bo podpiral vsa prizadevanja internacionalne strokovne zveze proti fašistovskemu nasilju, v nuinem slučaju tudi z bojkotom.

Proti vojni in militarizmu se je borila internacionala transportnih delavcev vedno s posebno energijo in sporazumno z internacionalno strokovno zvezo.

(Konec prih.)

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Enega boljšega pomočnika
za šivano delo, tudi komtes pete rabi
ANTON LOGAR, Dalmatinova ulica 7.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6
REGISTROVANI ZABRUGI / OMEJENO ZAVEZU

TISKOVINE ZA SOLE, ZUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJSE PLAKATE IN VABILA
.. ZA SHODE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA
TISKANJE CASOPISOV, KNJIG,
BROSUR ITD.
STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

SUKNO

za promenadne in športne obleke
v bogati izbiri

po najnižjih cenah pri

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

Pridobivajte naročnike!

Kdor hoče imeti res s pristnim blagom prepletkano hišo, po hištvu in lakiranje vozniških koles v peči, naj se obrne na trdko

STONE MALGAJ

Ljubljana stavbeni in pohištveni pleskar in ličar Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 6

SVILA

modni nakit, vse potrebščine za šivilje in krojače
najceneje pri:

A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS

Ljubljana, Mestni trg 19.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo,

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50,
v lastnem poslopiju.

— Bizisjavni naslov: KREDIT LJUBLJANA. — Telefon št. 40 in 457. —

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkasomenic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd.